

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Det evige Livs-Ord af Vorherres egen Mund til Menigheden

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Det evige Livs-Ord af Vorherres egen Mund til Menigheden", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1860_1269-com-root.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

I 1868 udkom "Det evige Livs-Ord af Vorherres egen Mund til Menigheden" i bogudgaven af *Den christelige Børnelærdom*, kaldet "Anden Udgave". Bogen består af 21 artikler fra *Kirkelig Samler* fra årene 1855-1861 samlet på i alt 392 sider. De tre dele af "Det evige Livs-Ord af Vorherres egen Mund til Menigheden" udgør bogens enogtyvende og sidste del (s. 295-387).

universelle.

til det.

kan kalde (optativ).

giver løn.

stridens æble.

især i betydningen: teologisk uddannede.

tanke, der bringer klarhed; genial tanke.

sigter til Det Nye Testamente.

tanke, der bringer klarhed; genial tanke.

undtagen.

tanke, der bringer klarhed; genial tanke.

underfuldt.

tanken, der bringer klarhed; den geniale tanke.

i stand til at gå.

underfulde.

indser jeg umiddelbart.

biting.

tanke, der bringer klarhed; genial tanke.

generation; tidsrummet svarende til aldersforskellen mellem to slægtled, dvs. ca. 30 år.

hverken.

spredte.

universelle.

stridens æble.

især i betydningen: teologisk uddannede.

kan nu kalde sig (optativ).

hvis.

dvs. lærte.

frelsesmidler.

dvs. lærte, belærte.

her formentlig: i strid dermed.

bundet af lænker.

sigter til *Evangelisk-kristelig Psalmebog, til Brug ved Kirke- og Huus-Andagt* (1798).

i hjertet, følelsesmæssigt.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

sigter formentlig til liturgidebatten i 1806-1807, se fx indledningen til Grundtvigs "Om Religion og Liturgie" (1807).

åbenlyst; utvivlsomt.

i hjertet, følelsesmæssigt.

frelsens.

bekendelsesskrifter, dvs. de skrifter, der rummer kirkens grundlæggende troslære.

dristige udtalelser.

prøveprædiken.

manes i jorden.

prøveprædiken.

dvs. syntes.

velsagtens, formentlig.

kapellan, dvs. hjælpepræst, som en sognepræst selv lønner.

allerede.

præst, som har 50-års jubilæum.

nødvendigvis.

helt sikkert; uden tvivl.

kapellan, dvs. hjælpepræst, som en sognepræst selv lønner.

sigter til undervisningen i den grundlæggende kristne lære (her nedsættende).

på egen hånd, uden forbillede (her nedsættende).

det læsende publikums; den lærde verdens.

udvirkes.

bestemt; rigtignok.

særlige.

spredte.

lutheranismen, dvs. den lutherske lære og tro.

sigter formentlig til *Forordnet Alter-Bog udi Dannemark og Norge, hvori findes de nyelig allernaadigst giorte Forbedringer* (1812).

sigter til *Evangelisk-kristelig Psalmebog, til Brug ved Kirke- og Huus-Andagt* (1798).

en konstant truende fare.

solidt funderet; urokkelig. Som Grundtvig anfører, sigtes der til A.G. Rudelbach.

solidt funderet; lovkyndig.

dvs. hebræer, her: kyndig i hebraisk. Som Grundtvig anfører, sigtes der til J.C. Lindberg.

nødvendigvis.

uventet.

allerede.

dvs. syntes.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

hverken.

uddannelsessted; planteskole er den danske oversættelse af 'seminarium'.

fremtrædende.

lærer for kommende præster; teologiske professor.

bekæmper.

en præsts embedsed, præsteløftet.

bekendelsesskrifter, dvs. de skrifter, der rummer kirkens grundlæggende troslære.

lærer for kommende præster; teologiske professor.

viser sig at være.

ligeglad.

med.

trosfrihed; religionsfrihed.

nødvendigvis.

dvs. syntes.

ophævelse.

sikrer.

ophævelse.

præsternes dogmatiske og liturgiske frihed.

lovformelig, lovhjemlet.

gøre skamfuld; vanære.

især i betydningen: teologisk uddannede.

dvs. flove; åndløse.

hverken.

åbne.

klar.

især i betydningen: teologisk uddannede.

nødvendigvis.

i tidens løb, efterhånden.

vejlede.

lat., som Grundtvig anfører: (de) åndelige.

åbenlyst.

hvad enten.

udnævnelsesbrev til præsteembede.

i strid med.

bandlyst.

dvs. styrke.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

frelses.

var forvirrende.

afklarede.

eksistens.

åbenlyst; tydeligvis.

undtagen.

eksistensen.

sigter til den hebraiske bibel, der stort set svarer til Det Gamle Testamente. Den hebraiske bibel kaldes også Tanakh (el. TaNaK), som er et akronym for Torah (hebraisk for 'lov'), Nevi'im (hebraisk for 'profeter') og Kethuvim (hebraisk for 'skrifter').

stridens æble.

det ydre; glansen.

stridens æble.

især i betydningen: teologisk uddannede.

sigter til den hebraiske bibel, der stort set svarer til Det Gamle Testamente. Den hebraiske bibel kaldes også Tanakh (el. TaNaK), som er et akronym for Torah (hebraisk for 'lov'), Nevi'im (hebraisk for 'profeter') og Kethuvim (hebraisk for 'skrifter').

sigter, som Grundtvig anfører, til Det Nye Testamente.

upålidelig.

hverken.

undtagen.

det vil sige.

frelsessagen.

elever.

skole, hvor præster uddannes, teologisk fakultet.

bevægelse, virksomhed.

åbenlyst.

regnskyl; oversvømmelse.

åbenlys.

regel for, hvad man skal tro; dogme.

udseende; illusion.

hverken.

regel for, hvad man skal tro; dogme.

sigter til den såkaldte verbalinspirationslære, ifølge hvilken Bibelen er inspireret el. indblæst af Gud eller Helligånden.

særlig.

salvning; helligelse.

godkendt, autoriseret.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

læsende publikum; lærde verden.

præsteforfædre.

dvs. baglæns.

læsende publikum; lærde verden.

nogensinde.

udseende.

frelsens.

allerede.

tre generationer. En menneskealder er normalt tidsrummet mellem to slægtled, ca. 30 år.

ophævelse.

ganske vist.

efterfølgere.

lære; forkyndelse.

forgængere.

almene; generelle.

præsternes dogmatiske og liturgiske frihed.

til at.

her formentlig: danne verdslige bindinger til personer, der udmærker sig ved ånd.

åbenlyst.

hvad enten.

som man selv har tiltaget sig; tilranede.

åbenlyst; indlysende nok.

det ydre; illusionen.

almen, universel.

ydre; blændværk, illusion.

blændværkets.

åbenlyst.

udseende.

sigter til liturgidebatten i 1806-1807, se fx indledningen til Grundtvigs "Om Religion og Liturgie" (1807).

i høj grad.

afgjort; utvivlsomt.

forsamling til drøftelse el. afgørelse af kirkelige sager.

allerede.

almen; generel.

lovformelig, lovhjemlet.

dogmatisk og liturgisk frihed for præsterne.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

allerede.

to generationer. En menneskealder er normalt tidsrummet mellem to slægtled, ca. 30 år.
afskaffet, opgivet.

bekæmpet.

dogmatiske og liturgiske frihed for præsterne.

dårlig.

kritisere os hårdt; gøre os til grin.

ansvar, regning.

således.

personer, som ynder at slå om sig med skriftsteder.

hverken.

sigter formentlig generelt til Det Gamle Testamente.

sigter formentlig generelt til Det Nye Testamente.

åbenlyst.

forsamling til drøftelse el. afgørelse af kirkelige sager.

åbenlyst.

stum.

fortolket, udlagt.

hverken.

upålidelig.

frelse.

give, tildele.

sigter til Det Nye Testamente.

åbenlys.

åbenlyst.

regel for, hvad man skal tro; dogme.

sigter til Det Nye Testamente.

nuværende.

åbenlyst.

gammeldags tænkendes; pedanters.

sigter til Det Nye Testamente.

modbeviser.

hverken.

frelsesmidler; sakramenter.

åbenlyst.

bedrage, narre.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

redegør for, forklarer.

ganske vist.

egl. den hebraiske bibel, der stort set svarer til Det Gamle Testamente. Den hebraiske bibel kaldes også Tanakh (el. TaNaK), som er et akronym for Torah (hebraisk for 'lov'), Nevi'im (hebraisk for 'profeter') og Kethuvim (hebraisk for 'skrifter').

sigter til Det Nye Testamente.

pålidelighed.

besejrede ved afstemning.

betydning.

ganske vist.

sigter til den såkaldte verbalinspirationslære, ifølge hvilken Bibelen er inspireret el. indblæst af Gud eller Helligånden.

hverken.

ganske vist.

sædvanligvis.

en vis ret; tilsyneladende god grund.

ganske vist.

tag (imperativ pluralis).

spis (imperativ pluralis).

drik (imperativ pluralis).

en vis ret; tilsyneladende god grund.

ganske vist.

de teologiske fakulteter; teologien.

hverken.

bestemt, afgjort.

åbenlyst.

eksistens.

afkom.

åbenlyst.

således.

ganske vist.

stride mod; modsige.

overensstemmelse med Skriften.

hverken.

det at gøre korsets tegn.

afkom.

ganske vist.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

udseende; illusion.

nødvendigvis.

inkarnation.

nedfart til dødsriget.

forsagelsens.

rigtignok, sandt nok.

djævforsagelsen.

have omgang med.

åbenlyst.

forsagede.

forsagelse.

her: ordene ved korstegningen.

sigter til Det Nye Testamente.

ganske vist.

gældsbevis.

modbevist, gendrevet.

regning.

åbenlyst.

dvs. biskoppelige (episkopale), om den anglikanske kirkes forfatning.

hverken.

universel.

dvs. biskoppelige (episkopale), om den anglikanske kirkes forfatning.

ganske vist.

fortolkning, udlægning.

trykte blade el. ark, som sælges billigt.

heldigvis; til alt held.

(have) opretholdt.

germanske; tysk-romerske.

alt andet end.

især i betydningen: teologisk uddannede.

dvs. flove; åndløse.

lære; forkyndelse.

generation; tidsrummet svarende til aldersforskellen mellem to slægtled, dvs. ca. 30 år.

den oprindelige kirkes; oldkirkens.

nedskrifter.

lat., den apostolske trosbekendelse.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

sædvanligvis.

sigter til Peter Kings *History of the Apostles' Creed with Critical Observations on its several Articles* (1702).

sigter til den anglikanske kirke (Church of England). Inden for den anglikanske kirke skelner man mellem den højkirkelige (anglokatolske), den bredkirkelige (den såkaldte latitudinarisme) og den lavkirkelige (evangeliske og pietistiske) retning. Termen "High Church" brugtes om den retning, der tillagde de katolske rødder (fællesskab og tradition) en særlig "høj" vægt.

uafvidende.

sigter til den anglikanske kirke (Church of England). Inden for den anglikanske kirke skelner man mellem den højkirkelige (anglokatolske), den bredkirkelige (den såkaldte latitudinarisme) og den lavkirkelige (evangeliske og pietistiske) retning. Termen "High Church" brugtes om den retning, der tillagde de katolske rødder (fællesskab og tradition) en særlig "høj" vægt.

foran.

som om.

upålideligt.

hvad enten.

præstestilling.

præstestillingen.

dvs. biskoppelige (episkopale), om den anglikanske kirkes forfatning.

åbenlyst.

bestemt; uden tvivl.

teologisk uddannede.

de teologiske kandidaters eksamensbevis.

totalt mørke, jf. 2 Mos 10,21-23.

teologisk uddannede.

indvielsen til præst, ordinationen.

give indtryk af.

arbejde hen imod.

her: teologi.

strålende; prangende.

velbegrundet; velfunderet.

dvs. flovt, åndløst.

en person med apostelværdighed.

opretholdtes, bevaredes.

inkarnation.

underfulde.

brev, der antoges at være faldet ned fra himlen og indeholde befaling til menneskene fra Gud.

sigter til den såkaldte verbalinspirationslære, ifølge hvilken Bibelen er inspireret el. indblæst af Gud eller Helligånden.

upålidelig.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

frelsesmidler, sakramenter.

således.

lære; forkyndelse.

bekæmpe.

overmåde.

lære; forkyndelse.

alterbordet; nadveren.

uforgængelige.

frø, spire.

stedfortrædere; repræsentanter.

hverken.

indvielse til præst i Babylon, dvs. i udlændigheden; Grundtvig sigter til sin ordination i 1811, der i hans øjne var en tid præget af gudløshed.

hvad der hører til den katolske kirke, den katolske tro (nedsættende).

give hhv. nægte syndsforladelse; beholde hhv. udstøde af kirkesamfundet.

bestemme over.

fast grund, solidt grundlag.

ganske vist.

vejleder.

giver, tildeler.

hverken.

hvad enten.

efterfølgere.

gives, tildeles.

hverken.

personer, der er medlem af el. øverst i et hierarki.

hverken.

udrede, opklare.

give hhv. nægte syndsforladelse; beholde hhv. udstøde af kirkesamfundet.

bestemme over.

hverken.

en person med apostelværdighed.

efterfølger.

efterfølgere.

stillingen som forkynner af evangeliet; præsteembedet.

efterfølgere.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

duelighed, evne.

efterfølger.

en person med apostelværdighed.

hverken.

apostelefterfølger.

ligestillede, jævnbyrdige.

anerkendt.

tegn på at være apostel.

en person med apostelværdighed.

vist tegn på at være apostel.

anerkende.

stillingen som forkynder af evangeliet; præsteembedet.

give hhv. nægte syndsforladelse; beholde hhv. udstøde af kirkesamfundet.

bestemme over; forvalte.

stillingen som forkynder af evangeliet; præsteembedets.

stillingen som forkynder af evangeliet; præsteembedet.

overvurderet.

stilling som forkynder af evangeliet; præsteembede.

gejstlig stand.

eksklusiv.

frelsesmidlernes; sakramenternes.

særegne; særlige.

efterfølgere.

stillingen som forkynder af evangeliet; præsteembedet.

hverken.

magt.

ganske vist.

magt.

gejstlig stand.

stilling som forkynder af evangeliet; præsteembede.

stillingen som forkynder af evangeliet; præsteembedet.

troen på og erkendelsen af Guds søn.

ordsprog, der advarer mod at indtage en farlig position, jf. Mau 1879, nr. 10.545, og Grundtvig 1845, nr. 2.358.

præstestillingen.

lat., tjenerne.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

værter; personer, der sørger for bespisningen.

nære.

stilling som forkynder af evangeliet; præsteembede.

befaling.

magt.

hverken.

præstestillingen.

sigter til Det Nye Testamente.

spredt, adspaltet tilstand; spiller på jødernes fordrivelse (fra Israel) efter oprøret i 70 e.Kr. og den deraf følgende diaspora.

i høj grad, meget.

spredt, adspaltet tilstand; spiller på jødernes fordrivelse (fra Israel) efter oprøret i 70 e.Kr. og den deraf følgende diaspora.

spredte.

spredt, adspaltet tilstand; spiller på jødernes fordrivelse (fra Israel) efter oprøret i 70 e.Kr. og den deraf følgende diaspora.

hvad enten.

her: teologisk retnings.

åndløshed.

give hhv. nægte syndsforladelse; beholde hhv. udstøde af kirkesamfundet.

stedfortrædere; repræsentanter.

åbenlyst.

ophævelse.

her: den apostolske trosbekendelse; egl. regula fidei (lat.), dvs. et oldkirkeligt sammendrag af de vigtigste punkter i den kristne lære, sådan at det er i overensstemmelse med Bibelen og den apostolske tradition.

indstrømning.

skriftudlægningens.

lære; forkyndelse.

frihed til at forkynde efter den dogmatik, man anser for den rette.

fordømmer uigenkaldeligt.

fortolkede, udlagde.

sigter til Det Gamle Testamente.

fortolke, udlægge.

åbenlyst.

gøre gældende; sikre sig.

stilling som forkynder af evangeliet; præsteembede.

trædemølle.

ganske vist.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

usandsynligt.

frelse.

uddannelsessteder; planteskole er den danske oversættelse af 'seminarium'.

allerede.

dødsriget.

medlemmer af rigsdagen.

straks.

tåbelige, latterlige.

sort magi; trolddom.

kommende, fremtidige.

nødvendigvis.

med et klart blik.

universitet; højere læreanstalt.

uddannelsessteder; planteskole er den danske oversættelse af 'seminarium'.

lærdom; uddannelse.

almene.

duelighed, egnethed.

fæhoveder, dumrianer.

nødvendigvis.

uvidende, udannede.

kommer an.

ganske vist.

teologisk læreanstalt, fakultet.

uddannelsessteder; planteskole er den danske oversættelse af 'seminarium'.

velsagtens, formentlig.

på egen hånd, uden hjælpemiddel el. forbillede.

universitet; højere læreanstalt.

undervurdere.

spredte.

velsagtens, formentlig.

universitet; højere læreanstalt.

rettet mod.

kunne måle sig med, vokse op til, jf. Ef 4,11-16.

ligeglad, uinteresseret.

visdom; indsigt.

åbenlyst.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

almene, generelle.

forklarelse; herliggørelse.

bekæmpe.

nødvendigvis.

udvandring fra Babylon, dvs. fra udlændigheden og ugudeligheden.

om Gud vil (gl. optativ).

regner med.

overjordisk; underfuld.

dybder.

visdom; indsigt.

disciplineret.

fortolket, udlagt.

sigter til Det Gamle Testamente.

forklarelse; fortolkning.

universiteter.

var rettet mod; arbejdede hen imod.

dele af visdom og indsigt.

frelse.

ubehag ved; frygt for.

undertvinge, få magt over.

udholde vanskelighederne.

gejstlige stand.

visdommens; indsigtsens.

det legemlige, forgængelige.

afklarede.

store skridt fremad.

gejstlige stand.

af troen på og erkendelse af Guds Søn.

manddomsalder, voksenalder.

inderligt; følelsesmæssigt.

legeme; sigter til nadveren.

især i betydningen: teologisk uddannede.

sin levetids; sit jordiske livs.

åbne.

især i betydningen: teologisk uddannede.

verdslige (øvrigheds)magt.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

åbenlyst.

selvudnævnte.

indlade sig med.

almen, generel.

især i betydningen: teologisk uddannede.

frakende.

ganske vist.

blændende; strålende.

ydre; illusion.

sigter til Bibelen.

undtagen.

nødvendigvis.

uenighed; ufordragelighed.

ganske vist.

det var således.

modbevise.

eksistens.

eksistensen.

dvs. vrøvler, vrøvlhoved.

forstand.

argeste; ondeste, værste.

ganske vist.

sædvanligvis.

dvs. tyrkere, især i betydningen: muslimer.

åbenlyst.

i høj grad.

åbenlyst.

Kristi genkomst, dommens dag.

gå ry af, blive talt levende om.

sigter mod; har til formål.

breve, der antoges at være faldet ned fra himlen og indeholde befaling til menneskene fra Gud.

forgængere.

sigter til den såkaldte verbalinspirationslære, ifølge hvilken Bibelen er inspireret el. indblæst af Gud eller Helligånden.

hykleri; overfladiskhed.

islam.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

lære; forkyndelse.

verdsligt.

stå til ansvar for.

sammenstimlet.

forvrængede, naragtige billeder.

i så høj grad, så meget.

praler.

dvs. lånte.

stævning; anklageskrift.

en beskeden el. tynd omgang.

hverken.

visdom; indsigt.

menneskeskikkelse.

undtagen.

underfuldt, forunderligt.

opretholdt.

dvs. kropslige, legemlige.

sammenrækning af de centrale udsagn om Kristus i Det Nye Testamente, jf. Joh 8,12 og 14,6.

tilgives.

åbne.

åbenlyst; utvivlsomt.

spilfægteri.

ganske vist.

al slags trolddom.

åbenlyst.

underfulde.

dvs. jordklump.

udvikling i verden.

spreder; fordriver.

totale mørke, jf. 2 Mos 10,21-23.

misforståelse.

forfædres.

frakende; fraskrive.

sort magi; trolddom.

kamp (egl. kampplads, arena).

eksistens.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

underfulde.

visdom; indsigt.

komme; genkomst.

synligt.

fjerne.

til stede i overflod.

at se frem.

gudsbespotterens.

det kommende, fremtiden.

purpurkappen.

henblik på, hensyn til.

profeterede.

allerede.

i høj grad.

Kristi genkomst, dommens dag.

frelse; forløsning.

forgængelighedens.

det ydre; illusionen.

synligt.

ganske vist.

efterfølgere.

parthavere.

ydre; blændværk.

sigter til Jesus Kristus, der er både Gud og menneske (Grundtvigs udtryk).

nødvendigvis.

sigter til Jesus Kristus, der er både Gud og menneske (Grundtvigs udtryk).

åbenlyst.

selvudnævnte.

skriftsted.

brev, der antoges at være faldet ned fra himlen og indeholde befaling til menneskene fra Gud. Sigter her til brevet til menigheden i Laodikea i Åb 3,14-22.

for deres egen regning; på deres egne vegne.

give, tildele.

opretholde.

hverken.

vokse op til.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

nuværende.

kommende, fremtidige.

hverken.

forbilleder.

frelse.

gives, tildeles.

oplærte.

udvirkede; frembragte.

Anvendt litteratur

- *Evangelisk-kristelig Psalmebog, til Brug ved Kirke- og Huus-Andagt* (1798). København
- *Forordnet Alter-Bog udi Dannemark og Norge, hvori findes de nyelig allernaadigst giorte Forbedringer* (1783). København
- *Forordnet Alter-Bog udi Dannemark og Norge, hvori findes de nyelig allernaadigst giorte Forbedringer* (1812). København
- Grundtvig, N.F.S. (1845) *Danske Ordsprog og Mundheld*. København
- Grundtvig, N.F.S. (1868) *Den christelige Børnelærdom, betragtet af Nik. Fred. Sev. Grundtvig. Anden udgave, optrykt efter "Kirkelig Samler"*. København
- King, Peter (1702) *History of the Apostles' Creed with Critical Observations on its several Articles*. London
- Mau, E. (1879) *Dansk Ordsprogs-Skat*, bind 1-2. København